

ΡΕΝΑ ΡΩΣΣΗ-ΖΑΪΡΗ

ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ 450.000 ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Δάσασσα **ΦΩΤΙΑ**

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Θάλασσα-φωτιά**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ρένα Ρώσση-Ζαΐρη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Λελούδη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Ρένα Ρώσση-Ζαΐρη, 2017
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Khomenko Maryna/Shutterstock,
Peter Gudella, blinkblink1/123rf
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2017

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2017, 40.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1905-3
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1906-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΡΕΝΑ ΡΩΣΣΗ-ΖΑΪΡΗ

δάσασσα
ΦΩΤΙΑ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΡΕΝΑΣ ΡΩΣΣΗ-ΖΑΪΡΗ

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν

επίσης τα βιβλία της για ενηλίκους:

Επάγγελμα γονέας; Πανεύκολο! 2010

Αγαπώ θα πει χάνομαι, 2010

Κόκκινο κοράλλι, 2011

Μικροί άγγελοι, 2012

Άρωμα βανίλιας, 2013

Δίδυμα φεγγάρια, 2014

Ο τελευταίος χορός της Σαλώμης, 2014

Μην πιστεύεις στην αλήθεια, 2015

Στην αγκαλιά του ήλιου, 2015

Δυο φιλιά για την Αμέλια, 2016

Βαθύ γαλάζιο, 2016

Αγάπη-δηλητήριο, 2016

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν

επίσης τα βιβλία της για παιδιά:

Το ψαράκι που μπορούσε να ευχηθεί, 2008

Εγώ είμαι η αρχηγός, 2008

Ένα καινούργιο ξωάκι, 2008

Το ψαράκι που φορούσε γυαλιά, 2010

Η Ντανιέλα λέει όχι!, 2010

Ένα αδέσποτο σκυλάκι, 2010

Ο Αϊ-Βασίλης και το μαγεμένο παστίτσιο, 2010

Ένα θαύμα για την Αλίκη, 2010

Η Μαγισσούλα των Χριστουγέννων, 2011

Ένα αδελφάκι για τη Θαλασσένια, 2012

Ο Αϊ-Βασίλης και η μικρή γοργόνα, 2012

Είμαι θυμωμένη!, 2013

Ο Μπουμπριαλαλί με το κόκκινο λειρί, 2013

Η Ντανιέλα και τα Επτά Λυκάκια, 2015

Η Ντανιέλα και οι Επτά Χιονάτες, 2015

Ένα Πάσχα και μισό!, 2016

*Στο δικό μου το αγόρι, τον Μάνο μου, τον γιο μου.
Όλες οι θάλασσες, όλοι οι ωκεανοί μια σταλίτσα,
όταν μετράω την αγάπη μου για κείνον...*

Τι γύρευα όταν έφτασες βαμμένη απ' την ανατολή του ήλιου
Με την ηλικία της θάλασσας στα μάτια
Και με την υγεία του ήλιου στο κορμί – τι γύρευα
Βαθιά στις θαλασσοσπηλιές μες στα ευρύχωρα όνειρα
Όπου άφριζε τα αισθήματά του ο άνεμος
Άγνωστος και γλαυκός, χαράζοντας στα στήθια μου
το πελαγίσιο του έμβλημα

Με την άμμο στα δάχτυλα έκλεινα τα δάχτυλα
Με την άμμο στα μάτια έσφιγγα τα δάχτυλα
Ήτανε η οδύνη–

[...]

...Σ' άφησα τότες

Και μια βουερή πνοή σήκωσε τ' άσπρα σπίτια
Τ' άσπρα αισθήματα φρεσκοπλυμένα επάνω
Στον ουρανό που φώτιζε μ' ένα μειδίαμα.

Τώρα θα 'χω σιμά μου ένα λαγήνι αθάνατο νερό
Θα 'χω ένα σχήμα λευτεριάς ανέμου που κλονίζει
Κι εκείνα τα χέρια σου όπου θα τυραννιέται ο Έρωτας
Κι εκείνο το κοχύλι σου όπου θ' αντηχεί το Αιγαίο.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ, «Ηλικία της γλανκής θύμησης»,
Προσανατολισμοί, Πυρσός, 1940

Μες στου Αιγαίου τα νερά

Το περασμένο καλοκαίρι σε ένα από τα νησιά του Αιγαίου εντυπωσιάστηκα από ένα μεγάλο πολυτελέστατο γιοστ που άραξε στο λιμάνι κι έκανε τα βλέμματα όλων να στραφούν πάνω του. Δίπλα στο γιοστ, στην προκυμαία, έπαιζαν ξυπόλυτα παιδάκια, παιδιά προσφύγων...

Αυτό ήταν. Μια στιγμή, ένα κοίταγμα.

Κι ο χρόνος σταμάτησε να μετράει για μένα.

Βούτηξα σε μια Θάλασσα-φωτιά, στην ιστορία της ζωής του Ορέστη. Βούτηξα και στη ζωή της Ηλιάνας. Κι οι δύο ήρωές μου με βοήθησαν να συμφιλιωθώ με τον εαυτό μου. Με τα ελαττώματά μου, τις ανασφάλειές μου.

Γράφω και ξαναγράφω για τον ρόλο της οικογένειας στην ανατροφή του παιδιού, για τον πολύτιμο ρόλο της μητέρας.

Σε μια εκδήλωση για το μυθιστόρημά μου Δυο φιλιά για την Αμέλια, μια αναγνώστρια, ορφανή από μητέρα, με ρώτησε αν το παρελθόν επηρεάζει το μέλλον. Αν τελικά είναι αυτό που το προδιαγράφει. Άραγε τα ορφανά παιδιά, τα παιδιά με γονείς αδιάφορους έχουν μέλλον; Είναι ομαλή η συναισθηματική κι η ψυχολογική ανάπτυξή τους;

Ο Ορέστης κι η Ηλιάνα. Ένα αγόρι, ένα κορίτσι.

Υπάρχει μέλλον γι' αυτά τα αθώα, ευάλωτα πλάσματα;

Πολλοί άνθρωποι δεν είναι γεννημένοι για γονείς. Πολλά παιδιά δε γνωρίζουν την αγνή, μεγαλόψυχη αγάπη μιας μάνας. Δεν

τους αγκαλιάζουν η τρυφερότητα, η στοργή, η ασφάλεια. Και τότε; Τι γίνεται τότε;

Τι βιώματα κουβαλάει ένα παιδί που έχει μεγαλώσει χωρίς μητέρα ή πατέρα, με απορριπτικούς ή αδιάφορους γονείς;

Η απόρριψη είναι μια μορφή απώλειας. Το παιδί δεν ξέρει πώς να την αντιμετωπίσει. Μήπως τελικά βρίσκει τον δρόμο μόνο του, μήπως αντλεί όλα όσα έχει ανάγκη από κάποια άλλα άτομα που στέκονται κοντά του και συμβάλλουν στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του; Βοηθούν οι αναμνήσεις του; Τα αρώματα της καρδιάς του; Ο ίδιος του ο πόνος, που καταφέρει να τον μεταμορφώσει σε αγκαλιά;

Εγκαταλειμμένα παιδιά, παιδιά-θύματα του πολέμου, υιοθετημένα, παιδιά των ναρκομανών, των προσφύγων...

Ωδή στα παιδιά το Θάλασσα-φωτιά. Πολλά περιστατικά από τη ζωή τους, πολλές ιστορίες που παραθέτω είναι αληθινές. Ένα άρθρο, μια είδηση, μια σημείωση στις εφημερίδες ή στο διαδικτυο γίνονται κομμάτια του μυθιστορήματος.

Έχουμε συνηθίσει πια. Σαν αστραπή περνούν από τα μάτια μας οι ειδήσεις οι τραγικές. Σφίγγεται για λίγο η καρδιά σαν τις διαβάζουμε, σαν τις ακούμε κι ύστερα τις προσπερνάμε γρήγορα στον βωμό της δύσκολης καθημερινότητας. Μα, αν ψάξεις λίγο πιο βαθιά, αν σταθείς στην καρδιά των γεγονότων, ανακαλύπτεις πως υπάρχουν άνθρωποι που βρίσκονται παντού, όπου τους χρειάζονται οι συνάνθρωποί τους.

Ένας άντρας και μια γυναίκα, δυο άνθρωποι με όλη τη σημασία της λέξης, στάθηκαν για μένα αληθινοί ήρωες όταν θέλησα να ταξιδέψω στο δράμα της προσφυγιάς, στο δράμα που συνεχίζεται ανελέητο. Έμαθα για το έργο που προσφέρουν.

Και μαγεύτηκα.

Δε θα αναφέρω το επίθετό τους. Ξέρουν αυτοί. Μόνο πως τον άντρα τον λένε Αχιλλέα και τη γυναίκα Μαρία. Κι αν τους ρωτήσεις; «Δεν κάνουμε τίποτα σπουδαίο», θα σου πουν. «Απλά γεμίζουμε αγάπη».

Υπάρχει ελπίδα τελικά, γιατί υπάρχουν αυτοί οι αφανείς ήρωες. Ανάμεσά μας. Δίπλα μας. Δε θέλουν ανταπόδοση οι άνθρωποι-άγγελοι. Χαρίζουν απλόχερα την αγάπη τους, τον ίδιο τους τον εαυτό. Ο Αχιλλέας κι η Μαρία φώτισαν τα βήματά μου στα μονοπάτια των προσφύγων.

Με γέμισαν φως.

Όπως κι οι νησιώτες μας. Που καρδιοχτυπούν καιρό τώρα. Μέσα στις πράξεις τους κρύβεται η στάση ολόκληρου του ελληνικού λαού. Το βαθύ γαλάζιο του Αιγαίου κυλάει στις φλέβες κάθε Έλληνα. Που, όσο και να γκρινιάζει, ενδιαφέρεται, συμπάσχει. Δεν αφήνει να τον πλημμυρίσει το σκοτάδι, γίνεται ένα με το φως που λούζει τη χώρα μας. Βοηθάει, ανοίγει τις πόρτες του σπιτιού του και της καρδιάς του.

Κι είναι αυτοί οι νησιώτες ο ορισμός της προσφοράς και της αλληλεγγύης. Έσωσαν και σώζουν εκατοντάδες συνανθρώπους τους από τα κύματα, τα βράχια, το τσουνχερό κρού. Άντρες και γυναίκες. Παπάδες, βαρκόρηδες, παππούδες, γιαγιάδες, όλοι μαζί μια αγκαλιά να ταΐζουν με τα μπιμπερό τα εξασθενημένα μωρέλια τους.

Δεν υπάρχουν λόγια. Δεν έχω λόγια...

Αυτό το μυθιστόρημα τραγουδάει τη ζωή. Αγκαλιάζει τους ήρωες που ξέρουν να γελάνε, να χαίρονται. Αλλά και να πληγώνονται και να κλαίνε.

Γιατί τελικά ο έρωτας κι η φωτιά καίνε με το ίδιο πάθος.

Τον αγάπησα τον Ορέστη. Τον γοητευτικό, σεμνό, απροσπέλαστο ήρωά μου που μεγαλώνει χωρίς μητέρα. Αγάπησα και την ντελικάτη Ηλιάνα. Το παιδικό σαστισμένο της χαμόγελο απέναντι στη ζωή. Όλους τους ήρωές μου τους αγάπησα. Όλοι τους κρύβουν κάτι από τον εαυτό μου. Μα αυτή τη φορά λάτρεψα τον Άλκη. Δυσκολεύτηκα πολύ μαζί του. Πάλεψα με την προσωπικότητά του, πόνεσα. Θα καταλάβετε το γιατί.

Εμπνέομαι από την ίδια τη ζωή, την καθημερινότητα, την εποχή που ζω, τις ανάγκες της, τους ανθρώπους γύρω μου.

Πολλές φορές λέω πως είμαι «ντετέκτιβ χαρακτήρων» και γελάω μόνη μου. Για να καταλάβω τους ήρωές μου ξεκινάω την ιστορία της ζωής τους από μικρή ηλικία. Γιατί εκεί στηρίζονται όλα. Προσπαθώ να ξεσκεπάσω την ψυχή τους, το πώς νιώθουν, το γιατί αντιδρούν έτσι. Είμαι αυστηρή μαζί τους και ταυτόχρονα τους δικαιολογώ γιατί ξέρω πως τα ελαττώματά τους, οι τρύπες της ψυχής τους χρειάζονται επούλωση. Παρέα σας προσπαθώ να τους νιώσω, να τους κατανοήσω. Ίσως ακόμα και να συγχωρήσω τα λάθη τους.

Δεν είναι πάντα εύκολο να διατηρήσω τις ισορροπίες. Το παλεύω όμως. Και πάντα, μα πάντα οδηγώ τους ήρωές μου στην κάθαρση. Ακόμα κι αν βουρκώνω μέσα μου, ακόμα κι αν τους έχω αγαπήσει.

Λατρεύω να τους κοιτάζω στα μάτια. Να ερμηνεύω τα συναισθήματά τους από το βλέμμα τους. Τα χρωματίζω τα μάτια τους. Τα βάρνω καστανά, πράσινα, χρυσαφένια, γαλανά, βυζαντινά. Με βοηθούν να ερμηνεύω την ψυχή τους. Γιατί τελικά η γλώσσα της καρδιάς δεν έχει ανάγκη από λέξεις, είναι γραμμένη στα μάτια.

Το Θάλασσα-φωτιά είναι ένα μυθιστόρημα ταξιδιάρικο. Αράζει στα παραδεισένια ελληνικά νησιά, στην Κέρκυρα, στην Άνδρο, στην Κάλυμνο. Ανοίγει τις φτερούγες του, φτάνει πέρα μακριά. Διασχίζει ακόμα και τον Νείλο. Κάθε ταξίδι ανοίγει τους ορίζοντες της σκέψης, μας φέρνει πιο κοντά στον εαυτό μας.

Πάλεψα να σας ταξιδέψω στη θάλασσα μέσα μου, στο λατρεμένο Αιγαίο, να σας δροσίσω με τις σταγόνες του, να σας κάνω να νιώσετε τα κύματά του. «Ένα δειλινό στο Αιγαίο περιλαμβάνει τη χαρά και τη λύπη σε τόσο ίσες δόσεις που δε μένει στο τέλος παρά η αλήθεια», όπως λέει κι ο Οδυσσεύς Ελύτης στον Μικρό Ναυτίλο.

Το Αιγαίο είναι φως, είναι χτύπος της καρδιάς.

Πάλεψα να χρωματίσω το Θάλασσα-φωτιά. Να το πλημμυρίσω γεύσεις, γεύσεις που στήνουν το δικό τους πανηγύρι σε αυτό το βιβλίο. Πάλεψα να το πλημμυρίσω κι αρώματα. Γιατί η όσφρηση είναι μαγική. Κουνάει το μαγικό ραβδάκι της καρδιάς, ζωντα-

νεύει όλες τις αισθήσεις. Μυρίζεις και ξαφνικά βλέπεις, ακούς, γεύεσαι, αγγίζεις, αισθάνεσαι...

Μια θάλασσα ευχαριστώ σε όλους εσάς, τους φίλους και τις φίλες μου. Που γίνεστε ένα μαζί μου, που ταξιδεύετε με τις λέξεις μου.

Μια θάλασσα ευχαριστώ και στις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, που στέκονται πάντα δίπλα μου, που ταξιδεύουν τα βιβλία μου.

Η φωτιά γεννάει το φως. Το φως γεννάει την αγάπη.

Η θάλασσα γεννάει τη ζωή.

Θάλασσα-φωτιά, ζωή και αγάπη, οι ευχές μου για σας.

Τους πολυαγαπημένους μου.

ΡΕΝΑ ΡΩΣΣΗ-ΖΑΪΡΗ

Η μουν ξαπλωμένη σε ένα σκληρό στρώμα. Το στόμα μου το ένιωθα στυφό. Ανοιγόκλεισα τη μία μου παλάμη. Τα δάχτυλά μου κολλούσαν. Λες κι είχα χώσει το χέρι μου σε ένα βάζο με μέλι.

Άνοιξα παραξενεμένη τα μάτια μου.

Ένα γκριζο ταβάνι «ανταπέδωσε» το βλέμμα μου. Από τη μέση του κρεμόταν ένας γυμνός αναμμένος γλόμπος. Το φως του με τύφλωνε. Τι συνέβαινε; Είχα αλλάξει χρώμα στο ταβάνι μου; Είχα αφαιρέσει τα τρία κάτασπρα σποτάκια που φώτιζαν το υπνοδωμάτιό μου; Κι όμως τα θυμούνται τόσο καλά. Εγώ η ίδια τα είχα αγοράσει από ένα κατάστημα φωτιστικών.

Μήπως δεν έβλεπα καλά; Μα πού στο καλό βρισκόμουν;

Ανασηκώθηκα. Έριξα μια ματιά δίπλα μου.

Και τότε μου ξέφυγε μια κραυγή.

Γιατί... γιατί ξαπλωμένος κοντά μου βρισκόταν ένας άντρας. Ένας άντρας που δεν ανέπνεε. Ένα μαχαίρι ήταν καρφωμένο στο στομάχι του. Ένα μαχαίρι της κουζίνας, με μια πλατιά πριονωτή λάμα. Από αυτά που κόβουμε το ψωμί. Η μητέρα μου είχε ένα τέτοιο μαχαίρι. Ολόιδιο. Και χαμογελούσε με νάζι στον πατέρα μου και τον παρακαλούσε να κόψει την αφράτη φραντζόλα και...

Μα τι σκεφτόμουν;

Τράβηξα με δυσκολία τα μάτια μου από εκείνο το μαχαίρι που λες και με μαγνήτιζε. Κι άρχισα να περιεργάζομαι τον άντρα που... τον νεκρό άντρα, ήθελα να πω. Ήταν ξαπλωμένος ανάσκελα δίπλα μου. Ήταν ψηλός, σωματώδης και δασύτριχος. Έπιανε ολόκληρο σχεδόν το διπλό κρεβάτι. Είχε κατάμαυρα σγουρά

μαλλιά και κατάμαυρα μάτια, που κοιτούσαν έκπληκτα κάπου ψηλά. Σαν να μην περίμενε αυτό που τον βρήκε, σαν...

Ξεφύσησα. Ποτέ δεν είχα ξαναδεί νεκρό. Μόνο στις κηδείες, μόνο μέσα στο φέρετρο. Αλλά όχι έτσι. Όχι δίπλα μου.

Ο εγκέφαλός μου είχε πάθει κάτι σαν σοκ. Προσπαθούσα να ξεπνήσω, να έρθω σε επαφή με το περιβάλλον.

Αλλά ήταν αδύνατον.

Τον ήξερα άραγε αυτό τον άντρα; Είχα βγει ραντεβού μαζί του και δεν το θυμόμουν; Πώς είχα βρεθεί δίπλα του;

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή συνειδητοποίησα πως ο άψυχος άντρας κοντά μου φορούσε μόνο το σλιπ του. Κι εγώ ένα άσπρο μεταξωτό νεγκλιζέ με δαντέλα.

Στη μια του άκρη ήταν λερωμένο με αίμα.

Εγώ όμως δεν είχα φορέσει ποτέ κάτι τέτοιο. Συνήθιζα να κοιμάμαι με κάτι βαμβακερές πιτζάμες με τύπωμα την Νταϊζη ή τον Ντόναλντ Ντακ. Το λάτρευα εκείνο το γκρινιαρικό, γκαφατζίδικο και τεμπέλικο παπί, αλλά και τη δυναμική και συνάμα τόσο ευαίσθητη αρραβωνιαστικιά του.

«Είναι δυνατόν να πιστεύεις πως θα βρεις ποτέ άντρα;» με ρωτούσε συχνά η φιλενάδα μου, η Εύα. «Πότε επιτέλους σκοπεύεις να αποκτήσεις σέξι λουκ;» τσίριζε.

Ιδιαίτερα όταν με έβλεπε μπροστά της με τις μακριές φανελένιες χειμωνιάτικες νυχτικιές μου. Που τις αγόραζα πάντα δυο νούμερα μεγαλύτερες για να νιώθω άνετα.

Αχ, και να βρισκόταν κοντά μου η φιλενάδα μου τώρα! Αχ, και να μπορούσε να με βοηθήσει. Ή ακόμα και να με συμβουλευτεί.

Τι ήταν αυτά που σκεφτόμουν; Είχα χρόνια να τη δω την Εύα.

Ξεροκατάπια κι έριξα μια ματιά γύρω μου. Σε ένα δωμάτιο θλιβερό, βρόμικο, τρισάθλιο. Ούτε κι αυτό μου φάνηκε γνώριμο. Όπως ακριβώς κι ο πεθαμένος άντρας δίπλα μου.

Με έπιασε ταχυπαλμία. Αρχισα να τρέμω. Κι ένιωσα εκείνο τον τόσο οικείο πόνο στο στήθος, που μοιάζει με έμφραγμα. Κό-

μποι ιδρώτα έκαναν την εμφάνισή τους στο πρόσωπό μου, δεν μπορούσα να ανασάνω. Ζαλιζόμουν.

Είχα πάθει κρίση πανικού.

Τον τελευταίο καιρό τις είχα συνηθίσει αυτές τις κρίσεις. Κάτι τέτοιες στιγμές έβαζα να πιω λίγο ουίσκι. Για να συνέλθω.

Κάτι τέτοιες στιγμές έβαζα τα κλάματα. Για να ηρεμήσω.

Δεν υπήρχε όμως σταγόνα αλκοόλ κοντά μου και δεν είχα καιρό για δάκρυα.

Σίγουρα όλα θα πάνε καλά, σκέφτηκα. Κάποια εξήγηση θα υπάρχει για όλα αυτά. Μα δεν κατάφερα να πιστέψω τον εαυτό μου. Πήρα δυο τρεις βαθιές ανάσες για να ηρεμήσω εκείνο τον οξύ πόνο στο στήθος μου.

Έπρεπε να τα καταφέρω να σηκωθώ από το κρεβάτι. Να φύγω γρήγορα από εκεί μέσα. Γιατί... γιατί... αν άνοιγε ξαφνικά η πόρτα και ορμούσε μέσα η αστυνομία; Τι θα έλεγα;

Την αλήθεια, φυσικά.

Πως δεν ήξερα πού βρισκόμουν, πως δε γνώριζα τον νεκρό δίπλα μου. Θα με πίστευαν όμως; Όχι! Σίγουρα θα μου έβαζαν χειροπέδες. Σίγουρα θα περνούσα την υπόλοιπη ζωή μου σε μια φυλακή υψίστης ασφαλείας. Εκεί που κλείνουν τους πιο φρικτούς εγκληματίες.

Χριστέ μου! Δεν τον είχα σκοτώσει εγώ αυτό τον άντρα!

Ή... ή τουλάχιστον δε θυμόμουν να είχα κάνει κάτι τέτοιο.

Ανήκα σε μια οργάνωση που προστάτευε τα ζώα. Ζητούσα συγγνώμη ακόμα κι από τα μυρμήγκια που πατούσα κατά λάθος.

Όμως αυτές δεν ήταν ικανές δικαιολογίες για να με απαλλάξουν από έναν φόνο.

Ήταν;

Σηκώθηκα όρθια. Με κόπο. Το κεφάλι μου στριφογύριζε. Έκανα ένα δυο βήματα και πιάστηκα από μια καρέκλα, για να μην πέσω κάτω. Το δωμάτιο, εκτός από το κρεβάτι, διέθετε ακόμα μια καρέκλα, μια ντουλάπα και... Το βλέμμα μου καρφώθηκε σε ένα μικρό χαρτόνι κολλημένο στην πόρτα. Μόλις το

πλησίασα, κατάλαβα πως βρισκόμουν σε δωμάτιο ξενοδοχείου. Ενός ξενοδοχείου που δεν είχα ξανακούσει το όνομά του.

«Hotel *BIOΛΕΤΑ*», έγραφε το χαρτόνι. Ήταν ένα ξενοδοχείο τέταρτης κατηγορίας. Το δίκλινο κόστιζε 23 ευρώ.

Πώς στο καλό βρέθηκα εγώ εδώ μέσα; Πώς βρέθηκα δίπλα σε έναν άγνωστο; Μαχαιρωμένο κιόλας;

Ξανακοίταξα τον νεκρό. Γύρω από το μαχαίρι είχε σχηματιστεί μια λίμνη. Από πηκτό μαύρο, κατάμαυρο αίμα. Γύρισα από την άλλη μεριά το κεφάλι μου. Προχώρησα παραπατώντας προς το μπάνιο. Έπρεπε να συνέλθω. Να φύγω όσο το δυνατόν γρηγορότερα από εκείνο το άγνωστο, το μακάβριο δωμάτιο. Να σταματήσω να ζω τον εφιάλητη μου.

Για στάσου! Μήπως κοιμόμουν; Μήπως έβλεπα κάποιον φρικτό όνειρο;

Ναι, σίγουρα, αυτό ήταν! Θα ξυπνούσα, θα ξυπνούσα και θα ξεχνούσα αμέσως την κόλασή μου.

Όρμησα στο μπάνιο. Κοιτάχτηκα στον καθρέφτη. Στο πανιασμένο πρόσωπό μου πιτσιλιές από αίμα έκαναν παρέα στις φακίδες μου.

Ανοιξα τη βρύση κι άρχισα να ξεπλένω τα αίματα. Γρήγορα έχωσα ολόκληρο το κεφάλι μου κάτω από το νερό, έκανα μούσκεμα τα μακριά κατακόκκινα μαλλιά μου.

Τον τελευταίο καιρό τα ίσιωνα με το πιστολάκι. Θέλοντας να χαρίσω στον εαυτό μου αυτοπεποίθηση, δυναμισμό, στιλ. Θέλοντας να απαλλαγώ μια και καλή από τις ρομαντικές και τόσο παιδικές μπούκλες μου.

Μάταια.

Γιατί τελικά τον δυναμισμό και την αυτοπεποίθηση δεν τα προσφέρει η εμφάνιση, παρά μόνο η αποδοχή του εαυτού σου.

Αναστέναξα και μετά άρπαξα μια πετσέτα, την έβρεξα και προσπάθησα να αφαιρέσω τους λεκέδες από εκείνο το σιχαμένο νεγκλιζέ που φορούσα. Άδικος κόπος. Απλώνονταν χειρότερα. Πέταξα την πετσέτα στο πάτωμα. Δίπλα σε μια μεγάλη κατά-

μαυρη κατσαρίδα που εκείνη τη στιγμή αποφάσισε να ξεκινήσει τις ανέμελες βόλτες της. Η κατσαρίδα τρώμαξε κι εξαφανίστηκε από τα μάτια μου. Έβγαλα μια μικρή στριγκλιά. Βγήκα γρήγορα έξω από το μπάνιο, έκλεισα πίσω μου την πόρτα κι ακούμπησα πάνω της, προσπαθώντας να ξαναβρώ την ανάσα μου.

Ο μαχαιρωμένος άντρας με περίμενε. Δεν είχε κουνηθεί σταλιά.

Δεν έβλεπα όνειρο. Ήμουν ξύπνια. Κι ήμουν μπλεγμένη μέχρι τον λαιμό.

Έτρεξα στην ντουλάπα. Την άνοιξα. Ήταν εντελώς άδεια. Έριξα άλλη μια ματιά γύρω τριγύρω στο δωμάτιο. Δεν υπήρχε τίποτα δικό μου εκεί μέσα. Δεν υπήρχε κανένα προσωπικό αντικείμενο. Ούτε καν του νεκρού άντρα. Για να καταλάβω ποιος ήταν, για να αρχίσω να θυμάμαι.

Ξαφνικά πάγωσα.

Πώς ήταν δυνατόν να φύγω από εκείνο το μέρος ημίγυμνη; Φορώντας μονάχα ένα καταματωμένο σέξι νεγκλιζέ;

Τι έπρεπε να κάνω; Στο δωμάτιο δεν υπήρχε τηλέφωνο, τέταρτης κατηγορίας ήταν το ξενοδοχείο. Καλά που είχε και κρεβάτι, εκτός από τις κατσαρίδες, φυσικά. Πώς λειτουργούσε έτσι το μυαλό μου; Πώς άντεχα να κάνω χιούμορ στις πιο άσχετες, στις πιο ακατάλληλες ώρες; Νοερά πρόσθεσα κι αυτή την αδυναμία μου ανάμεσα στα ελαττώματά μου.

Για να μη βρεθεί όμως το παραμικρό προσωπικό αντικείμενο σ' αυτό το δωμάτιο, πάει να πει πως κάποιος έστησε ολόκληρο το σκηνικό. Δίκιο δεν είχα;

Ξεφύσησα.

Δόξα τω Θεώ. Είχα αρχίσει να σκέφτομαι λογικά.

Έπρεπε να φύγω, και γρήγορα μάλιστα, από εκεί μέσα. Προχώρησα προς την πόρτα.

Την άνοιξα απότομα.

Και τότε πάγωσα για άλλη μια φορά...

Ηλιόνα

Με βάφτισαν Ηλιάνα. Πήρα το όνομα του Ηλία, του πεθαμένου πατέρα του μπαμπά μου. Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, λατρεύω τα σκυλιά. Ίσως γιατί ένιωθα μοναξιά, ίσως γιατί τα θεωρούσα κάτι σαν υποκατάστατο της τρυφερότητας και της άδολης αγάπης που δεν έλαβα ποτέ από την οικογένειά μου.

Δεν ήθελα να ξέρω τον λόγο.

Από την πρώτη στιγμή όμως που με ακολούθησε ένα κατακόκκινο κουτάβι ένιωσα πως δεν μπορούσα να ζήσω πια χωρίς αυτό. Πήγαινα στην τετάρτη δημοτικού, είχα μόλις βγει τρέχοντας έξω από την πόρτα του σχολείου και το κουτάβι λες και με διάλεξε. Από όλα τα παιδιά που όρμησαν σαν σίφουνας εκείνο το μεσημέρι στους δρόμους, αμέσως μόλις χτύπησε το κουδούνι, το «σάλπισμα της ελευθερίας», όπως το ονομάζαμε, το κουτάβι πήρε από πίσω μόνο εμένα.

Ίσως γιατί του έμοιαζα. Ίσως γιατί έχω κι εγώ κατακόκκινα μαλλιά, ίδιο χρώμα με το τρίχωμά του.

Πολύ αργότερα έμαθα πως ήταν ένα κουτάβι ράτσας, ένα ισλανδέζικο σέτερ, που το είχε σκάσει από το αφεντικό του. Όμως εκείνη τη μέρα δε με απασχολούσε αυτό. Το μόνο που με ένοιαζε ήταν το πώς θα αντιδρούσε η μητέρα μου. Ήμουν σίγουρη πως δε θα με άφηνε να το κρατήσω. Ήξερα πως ο πατέρας μου θα της έκανε το χατίρι. Πάντα έτσι γινόταν. Λες και τη φοβόταν.

Εκείνη ήταν η αρχηγός στο σπίτι μας, εκείνη έκανε ό,τι της άρεσε. Όταν τολμούσε να της εναντιωθεί, άρχιζε να ουρλιάζει, να του λέει ό,τι της κατέβαινε στο κεφάλι, να μη σταματάει τις αγριοφωνάρες.

«Έχεις δίκιο! Έχεις δίκιο!» μουρμούριζε νικημένος ο πατέρας μου.

Δεν τους άντεχε τους καβγάδες.

«Δε θέλω να μου λες πως έχω δίκιο απλά και μόνο για να ξεμπερδεύεις μαζί μου. Θυμώνω περισσότερο, τ' ακούς;» φώναζε η μαμά. «Θέλω να καταλάβεις πως αυτό που προσπαθώ να σου εξηγήσω είναι το σωστό».

Κουνούσε το κεφάλι του ο μπαμπάς, κατέβαζε τα μάτια του.

Τότε και μόνο τότε ησύχαζε εκείνη.

Ήταν όμως ποτέ δυνατόν να έχει πάντα δίκιο;

Άδικος κόπος να παρακαλέσω τον πατέρα μου να την πείσει να κρατήσουμε το σκυλάκι. Άρα; Το μόνο που μου έμενε ήταν να ζητήσω βοήθεια. Από τον ένα και μοναδικό άνθρωπο που με λάτρευε: τον θείο μου τον Θεόφραστο.

Σήκωσα εκείνη την ολόγλυκη τετράποδη ευτυχία στην αγκαλιά μου και άρχισα να τρέχω προς το σπίτι του θείου μου, προσπαθώντας να απηφήσω τις δαγκωματιές της. Ήταν μικρό, μικρούλικο, όμως με δάγκωνε συνεχώς. Τα δοντάκια του φάνταζαν βελόνες.

Ο θείος Θεόφραστος έμενε κοντά μας. Ένα στενό πιο κάτω από το δικό μας. Τον λάτρευα κι εγώ. Ήταν ο πολυτιμότερος άνθρωπος που είχα στη ζωή μου.

Όταν ήμουν μικρούλα, δεν μπορούσα να πω το όνομά του. Τον έλεγα Τέτο. Κι αυτό το παρατσούκλι που του έβγαλα του έμεινε για όλη του τη ζωή. Με φώναζε «μικρή νονά του».

Μέναμε στην Πλάκα σε ένα παλιό ηλιόλουστο σπίτι που είχε χτιστεί το 1929. Πενήντα οκτώ ολόκληρα χρόνια πριν γεννηθώ εγώ. Στο ισόγειο βρισκονταν το σαλόνι κι η κουζίνα και στον πρώτο όροφο δύο μεγάλα υπνοδωμάτια. Α, ναι, είχε κι ένα πλυ-

σταριό, στο οποίο κατέβαινες από την αυλή. Το χρησιμοποιούσαμε σαν αποθήκη. Από τότε που ορθώθηκε το σπίτι δεν το είχε ανακαινίσει κανένας. Οι τοίχοι φούσκωναν, έσκαγαν από την υγρασία. Ανησυχητικές μαύρες κηλίδες εμφανίζονταν πάνω τους, οι σοβάδες έπεφταν. Αλλά εμένα τουλάχιστον δε με ένοιαζε καθόλου. Το αγαπούσα το μέρος που είχα γεννηθεί, λάτρευα την πανέμορφη μικρή του αυλή με τα λιγοστά δέντρα και φυτά, που δεν τα φρόντιζε κανένας.

Εκεί έπαιζα, εκεί ζέσταινα τα όνειρά μου.

Ο θείος Τέτος, ο μεγαλύτερος αδελφός του πατέρα μου, έμεινε λίγα μέτρα μακριά μας, στην οδό Τριπόδων. Σε ένα ιδιόκτητο διαμέρισμα χωρίς ασανσέρ με δύο υπνοδωμάτια, το οποίο χρησιμοποιούσε και σαν επαγγελματική στέγη. Βρισκόταν στον δεύτερο όροφο, έβλεπε στην Ακρόπολη, είχε δρύινα πατώματα και μεγάλες βεράντες. Πόσες και πόσες φορές δεν είχα παραστήσει την μπαλαρίνα σε εκείνα τα γυαλιστερά πατώματα, προσπαθώντας να γλιστρήσω πάνω τους με χάρη. Κι αυτά τα καημένα τα πατώματα που βασάνιζα ήταν που με βοήθησαν να συνειδητοποιήσω πως δε διέθετα ταλέντο στον χορό.

«Όλα μπορείς να τα καταφέρεις, χαρά μου, αν το θέλεις πραγματικά», μου έλεγε και μου ξανάλεγε ο θείος μου.

Ήταν από εκείνους τους ανθρώπους που σε πλημμυρίζουν ζεστασιά. Όχι, δεν ήταν όμορφος, δεν ήταν ψηλός. Ήταν κοντούλης και παχουλός, είχε και φαλάκρα. Το πρόσωπό του θύμιζε ολοστρόγγυλο φεγγάρι. Τα μικρά λαμπερά του μάτια ήταν πάντα πλημμυρισμένα αγάπη για μένα. Κι η αγκαλιά του μου έδινε δύναμη, με έκανε να νιώθω ασφάλεια.

Εκείνο το μεσημέρι χτύπησα με λαχτάρα το κουδούνι του. Κι όταν μου άνοιξε την πόρτα, ακούμπησα στα πόδια του το κουταβάκι μου.

«Αυτός είναι ο... ο δικός μου σκύλος, θείε Τέτο. Θα τον ονομάσω Περικλή», του είπα λαχανιασμένη.

Δεν ξέρω γιατί το έβγαλα έτσι το κουταβάκι μου. Ίσως γιατί

ζούσα κάτω από την Ακρόπολη, ίσως γιατί μου άρεσε να διαβάζω για τα κατορθώματα αυτού του σπουδαίου αρχαίου άνδρα, που το όνομά του συνδέθηκε όσο κανενός άλλου με τον Χρυσό Αιώνα.

«Τι όμορφο, τι πανέξυπνο κόκκινο διαβολάκι! Και τι ένδοξο όνομα που έχει!» φώναξε ο θείος μου και με αγκάλιασε.

Και δε νευρίασε καθόλου που το κόκκινο διαβολάκι, όπως το ονόμασε, όρμησε στο σαλόνι του και κατούρησε αμέσως πάνω στα χαλιά του. Αντίθετα, έβαλε τα γέλια.

«Αχ, θείε, έλα μαζί μου στο σπίτι μας. Πρέπει να κάνεις ό,τι μπορείς για να με αφήσουν να κρατήσω το σκυλάκι μου. Έστω και στην αυλή μας», τον παρακάλεσα, τραβώντας τον ανυπόμονα από το μανίκι του.

Παρόλο που ήξερα πως οι προσπάθειές του θα ήταν άωφελες.

«Πώς μπορώ να αρνηθώ το παραμικρό σε αυτό το τρυφερό μουτράκι, σε αυτά τα λαμπερά γαλανά μάτια;» μου είπε ο θείος.

Και με συνόδεψε ως το σπίτι μου.

Όσο κι αν προσπάθησε, οι γονείς μου ήταν ανένδοτοι. Για άλλη μια φορά δεν έκαναν το χατίρι στο μοναδικό τους παιδί.

Κι έτσι ο θείος μου, θέλοντας και μη, απέκτησε ακόμα έναν συγγάτοικο, εκτός από τον Άλκη. Το αγόρι που με περνούσε τρία χρόνια κι έμενε μαζί του. Είχε αναλάβει ο ίδιος τη φροντίδα και την ανατροφή του, γιατί οι πραγματικοί γονείς του δεν ήταν σε θέση να το μεγαλώσουν. Είχε γίνει ανάδοχος γονέας του. Ο μικρός τον φώναζε «πατέρα» και φυσικά τον λάτρευε.

Δυσκολεύτηκα να κοιμηθώ εκείνο το βράδυ. Σκεφτόμουν το κουτάβι μου στην αγκαλιά του Άλκη, σκεφτόμουν τον θείο μου που τους φρόντιζε και τους δύο.

Κατά βάθος το ζήλευα αυτό το αγόρι. Ήθελα κι εγώ να έχω ανάδοχο γονέα. Ήθελα κι εγώ να μεγαλώνω δίπλα στον φύλακα άγγελό μου, τον θείο μου. Αχ, γιατί να μην άφηναν οι γονείς μου να με φροντίσει κι εμένα κάποιος άλλος; Έτσι κι αλλιώς δεν τους περίσσευε χρόνος για να ασχοληθούν μαζί μου. Δεν έκαναν

το παραμικρό για να με ευχαριστήσουν. Μόνο τροφή και στέγη έβρισκα σε αυτό το σπίτι. Μου είχαν στερήσει την κατανόηση και την τρυφερότητα. Ούτε καν εμφανισιακά δε μου έμοιαζαν.

Η μαμά μου, η Σουλτάνα, ήταν κοντή και αδύνατη. Το στρογγυλό της πρόσωπο είχε πολύ τονισμένα μάλα. Τα μαύρα μάτια της ήταν μικρά αλλά σπινθηροβόλα κι εκφραστικά και είχε μαύρα σγουρά μαλλιά, κομμένα κοντά, λεπτά χειίλη και μεγάλα δόντια. Ο πατέρας μου, ο Θύμιος, ήταν ψηλός, γεροδεμένος, με σκούρα καστανά μάτια και μαλλιά. Δε θύμιζε καθόλου τον αδελφό του. Όταν τον αντίκριζες, σου έδινε την εντύπωση της δύναμης. Που, όπως βίωνα καθημερινά, ήταν ανύπαρκτη.

Όσο θυμόμουν τον εαυτό μου προσπαθούσα να φανταστώ από πού άραγε είχα κληρονομήσει τα χρώματά μου.

«Από την πεθαμένη τη γιαγιά σου. Τη μητέρα της μητέρας σου», μου είπε μια μέρα ο πατέρας μου.

Δε με έπεισε. Γιατί δεν υπήρχε στο σπίτι μας καμιά φωτογραφία της γιαγιάς μου. Όλοι οι παππούδες μου ήταν πεθαμένοι. Και ξεχασμένοι.

Κανένα παιδί στην τάξη μου δεν είχε κόκκινα μαλλιά. Μονάχα εγώ. Και γαλάζια μάτια είχε μονάχα η συμμαθήτριά μου η Εύα. Καθόμαστε στο ίδιο θρανίο από την πρώτη δημοτικού και γίναμε αμέσως φίλες. Όχι γιατί είχαμε το ίδιο χρώμα ματιών, αλλά γιατί μου άρεσε αυτό το κορίτσι. Δε φοβόταν κανέναν. Διέθετε απίστευτη αυτοπεποίθηση κι έκανε πάντα του κεφαλιού της. Ήταν η ατρόμητη ηρωίδα μου.

Μια μέρα η δασκάλα άρχισε να μας ξεναγεί στον κόσμο των αρχαίων Ελλήνων στο μάθημα της ιστορίας. Ξαφνικά σηκώθηκε απότομα από την έδρα της και πλησίασε με γοργά βήματα το θρανίο μου.

«Τα αρχαία ελληνικά αγγεία απεικονίζουν συχνά τους Θράκες με κόκκινα μαλλιά. Κι ο ποιητής Ξενοφάνης τούς περιγράφει ως γαλανομάτηδες και κοκκινομάλληδες», είπε και μου χαμογέλασε με νόημα.

Τα έχασα. Ξεροκατάπια. Όλα τα παιδιά με κοίταξαν και μετά άρχισαν να χασκογελάνε. Έγινα κατακόκκινη.

Η δασκάλα τα μάλωσε, αλλά η καρδιά μου δε σταμάτησε να χτυπάει σαν τρελή από τη στενοχώρια μου. Ακόμα κι όταν σχόλασα εκείνη τη μέρα.

Έτρξε σπίτι μου με κλάματα στα μάτια. Παρόλο που ήξερα πως η μαμά μου ήταν ελληνικής καταγωγής κι είχε γεννηθεί στο Ικόνιο κι ο μπαμπάς μου είχε ανοίξει τα μάτια του στην Κωνσταντινούπολη. Στην Πόλη γνωρίστηκαν κι ερωτεύτηκαν και μετά αποφάσισαν να ζήσουν στην Ελλάδα, κοντά στον ετεροθαλή αδελφό του μπαμπά, τον Τέτο. Σκεφτόμουν όμως μήπως έμειναν για λίγο στη Θράκη για να με γεννήσουν. Κι έτσι απέκτησα τα κόκκινα μαλλιά και τα γαλανά μου μάτια.

Μα εκείνοι, αντί να με παρηγορήσουν, ξεκαρδίστηκαν στα γέλια.

«Τόσο χαζή είσαι πια;» μουρμούρισε η μαμά και σκούπισε τα μάτια της που είχαν πλημμυρίσει δάκρυα από τα πολλά χασκαρητά. «Όχι, δε γεννήθηκες στη Θράκη. Κι όποιος γεννιέται εκεί δεν έχει σίγουρα κόκκινα μαλλιά και γαλανά μάτια. Είναι κληρονομικά χαρακτηριστικά αυτά», συνέχισε.

«Ωραία. Κι από πού τα κληρονόμησα εγώ, μου λες;» τη ρώτησα.

«Δε βαρέθηκες να ρωτάς τα ίδια και τα ίδια;» μου είπε, αφού πρώτα έριξε μια ματιά γεμάτη νόημα στον μπαμπά.

Ύστερα μου γύρισε την πλάτη της κι έφυγε για να πάει στη δουλειά της.

Μούτρωσα και κλείστηκα στο δωμάτιό μου.

Δε μου άρεσε ο τρόπος της. Δε μου άρεσε που, αντί να με αγκαλιάσει και να με παρηγορήσει, με άφησε για άλλη μια φορά παρέα με τις αμφιβολίες μου.

Δε μου άρεσε ούτε η δουλειά της.

Που την είχε μάθει απέξω κι ανακατωτά, όπως μου έλεγε, από την προγιαγιά μου την κοκκινομάλλα. Σουλτάνα την έλε-

γαν κι εκείνη και διέθετε πολλά χαρίσματα. Εκτός από καφετζού και χαρτορίχτρα ήταν ξεματιάστρα, προξενήτρα και γιάτρισσα, ονομαστή στην Πόλη.

Η μητέρα μου δούλευε σε ένα υπόγειο κοντά μας. Το μαγαζί της είχε κρεμασμένη απ' έξω μια ξύλινη πινακίδα διακοσμημένη με πολύχρωμα λουλουδάκια που έγγραφε: «Τα μυστικά της Σουλτάνας». Περηφανευόταν μάλιστα πως η πινακίδα ήταν καμωμένη από κορμό δέντρου και ζωγραφισμένη στο χέρι.

Αν ήθελες να επισκεφτείς το μαγαζί της, κατέβαινες τέσσερα πέντε σκαλιά από τον δρόμο και βρισκόσουν σε έναν αλλιώτικο κόσμο. Σε έναν κόσμο φερμένο λες από την Ανατολή.

Ήταν καφετζού η μαμά μου.

Τα μυστικά της τέχνης της τα είχε μάθει καλύτερα κι από τη μητέρα της, όπως διαλαλούσε σε όλους. Ήξερε να λέει απέξω κι ανακατωτά το φλιτζάνι, να ρίχνει τα χαρτιά, να προβλέπει το μέλλον.

«Δηλαδή διατηρείς καφενείο;» τη ρώτησα όταν άκουσα για πρώτη φορά το επάγγελμά της.

«Αναποδογυρίζω το φλιτζάνι σε όσες πίνουν τον καφέ τους και μετά το διαβάζω», μου απάντησε.

Και με μπέρδεψε ακόμα περισσότερο. Έγραφε τίποτα πάνω του το κατακάθι του καφέ; Μπορούσε να διαβάσει και το γάλα και το γιαούρτι που έτρωγα; Τι σήμαινε άραγε «ρίχνω τα χαρτιά»; Και πώς μπορούσε κάποιος να ξέρει τι θα γίνει την άλλη μέρα;

Εμένα με φόβιζαν κάτι τέτοια, αλλά φυσικά δε ρώτησε ποτέ τη γνώμη μου.

Φοβόμουν να κατέβω σε εκείνο το υπόγειο. Γιατί ήταν πάντα αρκετά σκοτεινό και γιατί νόμιζα πως βρισκόμουν κάπου αλλού κι όχι στην Πλάκα. Η μητέρα μου το είχε διακοσμήσει με κάτι κόκκινους σκληρούς καναπέδες-αντίκες με κρόσια και δίσκους από μπακίρι, που είχε αγοράσει από το Μοναστηράκι. Έκαιγε πάντα λιβάνι εκεί μέσα κι εγώ δεν μπορούσα να ανα-

πνεύσω. Δυο τρεις φορές μονάχα το είχα επισκεφτεί και δεν ήθελα να ξαναπάω.

Οι περισσότεροι πελάτες της ήταν γυναίκες, που, όπως τόνιζε, τις βοηθούσε να βρουν τον δρόμο τους. Κάθονταν σε εκείνους τους σκληρούς καναπέδες και περίμεναν υπομονετικά να έρθει η σειρά τους για να μιλήσουν με τη μαμά μου, πίνοντας τον καφέ τους. Υπήρχαν και πολλά παχιά μαξιλάρια κάτω στο πάτωμα με κόκκινα και χρυσά χρώματα. Μαξιλάρια που είχε φέρει μαζί της από την Κωνσταντινούπολη.

«Δε θυμίζει *Χίλιες και μια νύχτες* το μαγαζί μου;» με ρώτησε με περηφάνια όταν πρωτοπήγα να την επισκεφτώ.

Εμένα όμως δε μου άρεσε τίποτα μέσα σε εκείνο το υπόγειο. Ούτε καν τα λουκούμια που κερνούσε τις πελάτισσές της. Λουκούμια τριαντάφυλλο, καϊμάκι και μαστίχα. Την είχα ακούσει να λέει πως της τα έστελναν από την Πόλη. Όμως ήξερα καλά πως τα αγόραζε από ένα μικρό εργαστήριο λουκουμιών στην πλατεία Αβησσυνίας. Έλεγε ψέματα, παρόλο που σε μένα τόνιζε πως τα ψέματα είναι κακό πράγμα.

Μια από τις απορίες μου ήταν γιατί της έδιναν χρήματα για να καταφέρουν να βρουν τον δρόμο τους.

«Γιατί σε πληρώνουν; Δεν μπορούν να διαβάσουν τις πινακίδες που λένε τα ονόματα κάθε δρόμου;» τη ρώτησα μια μέρα.

Και την έκανα να βάλει τα γέλια.

«Μπορεί να σε μεπερδεύουν όλα όσα κάνω, αλλά περίμενε να μεγαλώσεις λίγο και θα δεις. Θα σου διδάξω την τέχνη μου», μου είπε.

Τότε που ακόμα δεν ήξερα την αλήθεια.

«Ούτε γι' αστείο», της είχα απαντήσει. «Εγώ θα γίνω χορεύτρια ή ηθοποιός!»

«Δεν μπορείς να καταλάβεις το ταλέντο μου, γι' αυτό το λες. Με πληρώνουν καλά γιατί ξέρω τα μυστικά των μαντζουνιών και γνωρίζω τι θα συμβεί στα χρόνια που έρχονται. Είναι απελπισμένες οι περισσότερες πελάτισσές μου. Έχουν υποψίες πως

ο άντρας τους δεν είναι πιστός, χρειάζονται επιβεβαίωση, αγωνιούν για την πορεία της ζωής τους. Μου ζητούν τις συμβουλές μου. Με τα δικά μου κόλπα καταφέρνουν να ανακαλύψουν την ευτυχία και την αγάπη. Οι άντρες τους γονατίζουν μπροστά στα πόδια τους».

Ανατρίχιασα. Στ' αλήθεια. Ήμουν έντεκα χρονών μονάχα και δεν ήθελα με τίποτα να ξέρω τι μου επιφυλάσσει το μέλλον.

Οι δουλειές της μαμάς άρχισαν να πηγαίνουν από το καλό στο καλύτερο. Γιατί προσέλαβε και μια κοπέλα, την Αϊσέ, που ήξερε να λέει με ακρίβεια τα χαρτιά, όταν δεν προλάβαινε εκείνη.

Μαρίτσα την έλεγαν, την καημένη, και δεν είχε γεννηθεί στην Ανατολή αλλά στο Μπουρνάζι. Δε μου έκανε καμιά εντύπωση όταν το έμαθα, κρυφακούοντας κατά λάθος τη μαμά την ώρα που μιλούσε στον μπαμπά. Δε μου έκανε καμιά εντύπωση γιατί είχα πια καταλάβει πως η δουλειά της στηριζόταν πάνω στα ψέματα.

Μονάχα τα όνειρά μου είχα ανάγκη εγώ. Και τα βιβλία μου. Μεταμορφωνόμουν σε πριγκίπισσα σε εκείνα τα όνειρα. Μια πριγκίπισσα που δεν έχει ανάγκη τα κόλπα της μητέρας της, που περιμένει υπομονετικά τον πρίγκιπά της. Έκλεινα τα μάτια μου κι αμέσως εμφανίζονταν μπροστά μου τιάρες και πριγκιπικά φορέματα σε έντονο ροζ χρώμα, ψηλά κάστρα, άσπρα άλογα και χρυσοστόλιστες άμαξες για τον χορό. Αλλά και μια λαμπερή νεραϊδόσκονη που έκανε τα κοριτσίστικα όνειρά μου να λάμπουν ακόμα περισσότερο και με βοηθούσε να αντέξω την πραγματικότητά μου.

Ένιωθα όμορφα σαν σκεφτόμουν πως ο δικός μου πρίγκιπας θα ερχόταν να με σώσει από τους αδιάφορους γονείς μου, θα με έπαιρνε στην αγκαλιά του για να χορέψουμε βαλς, χαμένοι ανάμεσα σε παραμυθένια πορφυρόχρωμα ηλιοβασιλέματα.

Κι ενώ παραδιόμουν σε εκείνα τα παιδικά βιβλία με τις παθητικές πριγκίπισσες που δε μου δίδασκαν την αυτονομία και την αυτοπεποίθηση, αλλά μονάχα την παθητικότητα, ντρεπόμουν για τη μαμά μου.

Την είχα δει να προσπαθεί να πείσει τις κυρίες να αγοράσουν τα μαντζούνια της, τα μαντζούνια του έρωτα, όπως τα ονόμαζε, αλλά και τα φίλτρα της. Το φίλτρο του Πασά, το φίλτρο του Σεβντά, το φίλτρο του Γάμου κι άλλα πολλά που έφτιαχνε μόνη της στην κουζίνα του σπιτιού μας, αφού πρώτα διπλοκλείδωνε την πόρτα. Ίσως για να μη μάθω από τόσο μικρή τα μυστικά της.

Όλα αυτά τα παρασκευάσματά της τα μετέφερε σε εκείνο το υπόγειο. Τα φυλούσε μέσα σε μια γυάλινη βιτρίνα με μια ταμπελίτσα που έγραφε: «Θεραπευτικά, Αφροδισιακά Βότανα και Φίλτρα».

Αχ, γιατί να μην έκανε μια πιο «σωστή» δουλειά; Γιατί να μην ήταν φαρμακοποιός, όπως η μητέρα της φιλενάδας μου της Εύας;

Κι ο πατέρας μου όμως έκανε στενόχωρη δουλειά. Είχε ένα κατάστημα Στρατιωτικών Ειδών, Όπλων και Ειδών Κυνηγίου στην Ακτή Μιαούλη, στον Πειραιά. Κάθε μέρα πηγαυνοερχόταν με το τρένο. Μεγάλωσα αρκετά για να καταφέρω να συνειδητοποιήσω τι ακριβώς πουλούσε.

Και δε μου άρεσε ούτε το δικό του επάγγελμα.

«Γιατί δουλεύεις για τον πόλεμο, μπαμπά; Είναι κακός. Σκοτώνει ανθρώπους», του είπα μια μέρα.

«Δε φταίω εγώ αν γίνονται πόλεμοι, ούτε δουλεύω γι' αυτούς. Τα Σώματα Ασφαλείας και οι Ένοπλες Δυνάμεις αγοράζουν όλα τα απαραίτητα από το δικό μου κατάστημα. Φόρμες, παπούτσια, φακούς, κιάλια...»

«Και όπλα!» τον διέκοψα.

«Ναι, πουλάω και όπλα. Κυνηγετικά, δίκαννα, καρραμπίνες, πιστόλια... Έχω πάρει άδεια για να τα εμπορεύομαι. Για να μη γίνει ποτέ πόλεμος, κάθε χώρα πρέπει να διαθέτει τον δικό της στρατό. Δεν το ξέρεις αυτό;» μου απάντησε και με κοίταξε με ένα εξαγριωμένο βλέμμα.

Έφυγα μακριά του. Δεν ήθελα να του πω ότι ντρεπόμουν για τις δουλειές που έκαναν οι γονείς μου. Πώς ήταν δυνατόν να λέω στους συμμαθητές μου πως η μητέρα μου διάβαζε το φλιτζάνι κι

ο πατέρας μου πουλούσε όπλα; Αντίθετα, η δουλειά του θείου μου με συνάροπαζε. Είχε συνταξιοδοτηθεί πρόωρα από την αστυνομία κι εργαζόταν ως ντετέκτιβ.

«Ιδιωτικός ερευνητής είμαι, καρδούλα μου», μου έλεγε πάντα.

Εγώ προτιμούσα να πιστεύω πως ήταν ο Ηρακλής Πουαρό της Ελλάδας. Τον λάτρευα τον ήρωα της βασιλίσσας του εγκλήματος, της Αγκάθα Κρίστι. Τα είχα δανειστεί από τον θείο τα βιβλία της, τα είχα διαβάσει όλα. Και δεν ήταν καθόλου λίγα.

Καμάρωνα για εκείνον. Με τα μάτια της φαντασίας μου τον έβλεπα να ξεδιαλύνει όλες τις υποθέσεις που αναλάμβανε. Κλοπές, απαγωγές και φόνους μαζί.

Γυμνάσιο θα ήμουν όταν οι γονείς μου άρχισαν να ασχολούνται ακόμα περισσότερο με τις δουλειές τους. Δυο τρία βράδια την εβδομάδα με άφηναν μόνη μου στο σπίτι. Και γυρνούσαν αργά, πολύ αργά, ξημερώματα.

Δεν μπορούσα να καταλάβω τι συνέβαινε. Είχε τόσο πολλές πελάτισσες η μαμά, που κατέβαιναν σε εκείνο το υπόγειο αργά τα βράδια για να μάθουν το μέλλον τους; Είχε τόση δουλειά ο στρατός, που ανάγκαζε τον πατέρα μου να δουλεύει υπερωρίες για να του προμηθεύει τα αναγκαία;

Στην αρχή φοβόμουν, χτυπούσε δυνατά η καρδιά μου, αργούσε να με πάρει ο ύπνος. Άκουγα περίεργους θορύβους, με τρόμαζαν ακόμα και τα σκυλιά της γειτονιάς που αλυχτούσαν. Σιγά σιγά συνήθισα. Κι άφηνα ανοιχτό το φως του διαδρόμου για κάθε ενδεχόμενο.

«Μπορείς να μου πεις πού πάνε κάθε βράδυ ο μπαμπάς και η μαμά; Γιατί αργούν τόσο πολύ να γυρίσουν;» ρώτησα τον θείο Τέτο.

Εκείνος στραβομουτσούνιασε και κατέβασε το κεφάλι του.

«Ξέρεις κάτι, αγαπούλα μου; Καλύτερα να μην ανακατεύεσαι σε ξένες δουλειές. Και το καλό που τους θέλω να μη σε ανακατέψουν κι αυτοί», μουρμούρισε θυμωμένα.

Θύμωνε τόσο σπάνια ο θείος μου. Γι' αυτό και τον κοίτα-

Ξα καλά καλά. Κι ήρθα αντιμέτωπη με το σκοτεινό του βλέμμα.

Τα έχασα. Τα έχασα τόσο πολύ, που δεν τον ρώτησα τίποτα παραπάνω. Ξένοι ήταν οι γονείς μου για να μου λέει να μην ανακατεύομαι; Τότε όμως δεν μπορούσα να καταλάβω. Γιατί τότε δεν είχα την παραμικρή ιδέα.

Εκείνη την ίδια μέρα έκανα κάτι αναπάντεχο για τον χαρακτήρα μου. Πήρα μαζί μου τον Περικλή. Στο σπίτι μου. Και δε με ενόχλησαν καθόλου οι δυνατές στριγκλιές της μαμάς.

«Απαιτώ να φύγει αυτό το ηλίθιο σκυλί! Τώρα αμέσως! Δε θέλω να το ξαναδώ στα μάτια μου! Το κατάλαβες;» φώναξε.

Την κοίταξα. Αψήφιστα.

«Κι εγώ απαιτώ να γυρίζουν οι γονείς μου νωρίς τα βράδια. Φοβάμαι μόνη μου κι αυτό εδώ το ηλίθιο σκυλί, όπως λες, θα μου κάνει παρέα, θέλεις δε θέλεις! Εκτός κι αν μου πείτε πού στο καλό ξημερώνεστε, εκτός κι αν δεν αργήσετε ποτέ ξανά να έρθετε κοντά μου», της απάντησα.

Και μετά ξεροκατάπια και έδωσα συγχαρητήρια στον εαυτό μου. Από μέσα μου.

Παράξενο, αλλά η μητέρα μου δε μου απάντησε, ούτε μου ανέφερε ξανά το παραμικρό για τον σκύλο μου. Κι εγώ χοροπηδούσα από τη χαρά μου και κάθε βράδυ κοιμόμουν συντροφιά με τον Περικλή, που τώρα πια είχε μεγαλώσει. Του είχα στρώσει ένα μικρό χαλάκι στο πάτωμα και δεν ξανάνιωσα φόβο εκείνα τα μοναχικά μου βράδια.

Ήταν τόσο όμορφος και ευλύγιστος ο σκύλος μου. Έφτανε τα εξήντα εκατοστά στο ύψος και ζύγιζε είκοσι πέντε κιλά. Το κεφάλι του ήταν μακρύ, τα μάτια του καστανά και τα αυτιά του κρεμαστά. Τρελαινόμουν να χαϊδεύω με τις ώρες το λεπτό και λείο σκούρο κατακόκκινο τρίχωμά του. Ο θεός μου τον είχε βοηθήσει να αναπτύξει την τρυφερότητα και την εξυπνάδα του. Κι ο Περικλής, με τη σειρά του, με έμαθε να γυμνάζομαι. Θέλοντας και μη, περπατούσα τουλάχιστον μια ώρα την ημέρα περπατώντας τον βόλτα.

Κι έτσι σταμάτησα να ανησυχώ, σταμάτησε να με ενδιαφέρει η ώρα που γυρίζαν σπίτι οι γονείς μου. Έτσι κι αλλιώς ποτέ δεν τα πήγα καλά μαζί τους. Ήμουν πάντα κλεισμένη στον εαυτό μου. Ήμουν πάντα αλλού.

Όσο μεγάλωνα, κατέστρωνα τα σχέδιά μου για το μέλλον. Σχέδια κάθε νέου ανθρώπου. Ήθελα να μάθω ξένες γλώσσες, να γυρίσω τον κόσμο, να γίνω δεκτή σε κάποιο διάσημο πανεπιστήμιο του εξωτερικού, να χωθώ στις μεγάλες του βιβλιοθήκες, νιώθοντας πως κρατάω στη χούφτα μου ολάκερη τη γνώση. Ονειρευόμουν να περιπλανηθώ σε πλατείες, να διασχίσω σοκάκια, να θαυμάσω έργα τέχνης σε μουσεία, να περπατήσω στη βροχή παρέα με τους φίλους μου και, ναι, να ερωτευτώ.

Τα συζητούσα τα όνειρά μου με τον θείο μου. Τα επιδοκίμαζε πάντα, σε αντίθεση με τον πατέρα μου, που κουνούσε με θλίψη το κεφάλι του όταν αναφερόταν σε μένα. Ήταν ολοφάνερο πως δεν ανταποκρινόμουν στις προσδοκίες του.

«Η Ηλιάνα είναι ντελικάτη. Τόσο ντροπαλή, τόσο κλεισμένη στον εαυτό της», έλεγε και ξανάλεγε.

Όχι μπροστά μου, όχι. Αλλά τον είχα ακούσει να το λέει, χωρίς να το ξέρει, πολλές φορές. Δεν τον κατηγορώ. Δεν είχε άδικο. Αυτός ήταν και είναι ο χαρακτήρας μου.

Δεν είχα κι αδελφια για να κάνω σύγκριση. Και δε θύμιζα καθόλου τον Άλκη, που μιλούσε πολύ, τραγουδούσε συνέχεια, έκανε εύκολα φίλους, επικοινωνούσε. Δεν προλάβαινα να πάω δίπλα του και μου έλεγε αμέσως πώς αισθανόταν για το καθετί. Μου ανέλυε τι τον ευχαριστούσε ή τι τον στενοχωρούσε. Ενώ εγώ είχα κλειστεί στο προσωπικό μου κουκούλι.

Οι γονείς μου δε μου μιλούσαν για τα δικά τους συναισθήματα, δε ζητούσαν ποτέ τη γνώμη μου. Με μάλωναν, με καταπίεζαν, με υποτιμούσαν. Αιωρούνταν στον αέρα σε κάθε μας επαφή πως κάτι έφταιγε με μένα, πως ήμουν διαφορετική. Δε με κατάλαβαν ποτέ, δεν προσπάθησαν να μπουν ποτέ στη θέση μου. Δε μοιράστηκα ποτέ μαζί τους τους φόβους και τις αγωνίες μου.

Μπορεί να μην έφταιγαν εκείνοι αλλά εγώ. Εγώ που ήμουν πάντα ευαίσθητη και ντελικάτη.

Ευτυχώς υπήρχε ο θείος Τέτος. Που είχε άπειρη υπομονή, που με αποδεχόταν, με πλημμύριζε ασφάλεια, με μάθαινε σιγά σιγά να επικοινωνώ.

«Τι σημαίνει ντελικάτη; Έτσι με λέει συνέχεια ο μπαμπάς. Είναι κάτι κακό;» τον ρώτησα μια μέρα με βουρκωμένα μάτια.

Σκούπισε απαλά με τα δάχτυλά του κάποια από τα δάκρυα που έτρεχαν στα μάγουλά μου.

«Γι' αυτό στενοχωριέσαι, πριγκίπισσά μου; Είναι υπέροχο να είναι κανείς ντελικάτος σαν κι εσένα, να θυμίζει κινέζικη πορσελάνη. Είσαι αδύνατη, ευαίσθητη, λεπτεπίλεπτη. Ακόμα και στη συμπεριφορά σου. Γι' αυτό σε λέει έτσι», μου απάντησε.

Τον αγκάλιαξα όταν μου μιλούσε μ' αυτό τον τρόπο. Τον αγκάλιαξα σφιχτά και προσπαθούσα να πάρω κουράγιο.

Το καλοκαίρι του 2004, αμέσως μόλις τελείωσα τη δευτέρα λυκείου, τον παρακάλεσα να δουλέψω για λίγο μαζί του, να γίνω βοηθός ντετέκτιβ.

Για άλλη μια φορά δε μου χάλασε το χατίρι.

«Μόνο που δε θα ήθελα να με λες ντετέκτιβ, εντάξει; Φρου φρου κι αρώματα τύπου Χόλιγουντ δε μου αρέσουν εμένα. Είμαι ιδιωτικός ερευνητής και κάνω αυτό που λέει το επάγγελμά μου. Δεν το παίζω ήρωας αστυνομικού μυθιστορήματος. Ερευνώ υποθέσεις σχετικές με ζημιές, απιστίες, εκβιασμούς, ανεξιχνίαστα εγκλήματα, απαγωγές... Και φυσικά συνεργάζομαι με την αστυνομία και την ενημερώνω για την πορεία και τα αποτελέσματα των ερευνών μου».

«Πώς τα κατορθώνεις όλα αυτά;»

«Παρακολουθώ υπόπτους, αναζητώ πληροφορίες, τραβάω φωτογραφίες, συζητώ με μάρτυρες, εξετάζω στοιχεία. Να ξέρεις πως η απλή λογική βοηθάει αφάνταστα».

«Είναι όμως επικίνδυνα όλα όσα κάνεις, δεν είναι;»

Κούνησε το κεφάλι του και μου χαμογέλασε.

«Είναι, αλλά ποτέ δεν παρανομώ και παίρνω τις απαραίτητες προφυλάξεις. Τη λατρεύω τη δουλειά μου, Ηλιάνα, κι αυτό το νιώθουν οι πελάτες. Με εμπιστεύονται, μου εξομολογούνται τα πάντα».

Δεν τον αγαπούσα μονάχα τον θείο μου, τον θαύμαζα κιόλας.

Κι έτσι εκείνο το καλοκαίρι άρχισα να περνάω πολλές ώρες στο σπίτι του. Αγόρασε για χάρη μου ένα μικρό γραφείο και μου παραχώρησε το κομπιούτερ του για να καταχωρίζω τις υποθέσεις του, μια και δεν τα πήγαινε καλά με την τεχνολογία. Αγόρασε μέχρι και ειδικό μαξιλάρι για σκύλους για να ξαπλώνει αναπαυτικά ο Περικλής.

Ο Άλκης, που είχε γίνει το δεξί του χέρι και τελείωνε το πρώτο έτος της Σχολής Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, ενθουσιαζόταν όταν με έβλεπε μπροστά του. Εκείνους τους μήνες έκανε την πρακτική του άσκηση ως δόκιμος δίπλα σε έναν μόνιμο αστυνομικό. Φαινόταν μεγαλύτερος από τα είκοσί του χρόνια, συνέχιζε να χαίρεται με το παραμικρό, είχε γίνει ένας αρρενωπός νεαρός άντρας. Ήταν λεπτός, ψηλός, μυώδης, με ευγενικά χαρακτηριστικά, καστανά σπινθηροβόλα μάτια κι ίσια καστανά μαλλιά με ξανθές ανταύγειες. Το πιο εντυπωσιακό πάνω του, εκτός από τα μάτια του, ήταν τα χείλια του. Ήταν καλογραμμένα και σαρκώδη.

Κάθε μέρα μου αγόραζε λουλούδια. Κάθε μέρα με έκανε να ξεκαρδίζομαι στα γέλια. Και με κάθε ευκαιρία που του δινόταν με χάιδευε. Είχε εισπράξει πολλή αγάπη και τρυφερότητα από το αγόρι και τη χάριζε απλόχερα στους γύρω του.

«Είσαι ευτυχισμένος, έτσι δεν είναι;» τον ρώτησα μια μέρα.

Κούνησε το κεφάλι του.

«Και μόνο που σε βλέπω μπροστά μου», μου απάντησε και με πλησίασε χαμογελώντας.

«Από μικρό παιδί σε ζήλευα, το ξέρεις; Γιατί μεγάλωνες δίπλα στον θείο μου, που είναι τόσο καλός. Όμως... Να σε ρωτήσω κάτι; Κάτι προσωπικό;» του είπα.

Ενα πολυτελέστατο γιοστ εμφανίζεται σε κάποιο νησί του Αιγαίου. Κι ένα προσφυγόπουλο, ο μικρούλης Τζαμάλ, εξαφανίζεται.

Η Ηλιάνα πασχίζει να ανακαλύψει τον έρωτα. Ντύνεται νύφη για να πάει στην εκκλησία. Και ξυπνάει δίπλα σε έναν άντρα μαχαιρωμένο.

Ο Άλκης φτάνει στα άκρα για μια γυναίκα. Παίζει στα ζάρια την καριέρα του. Ακόμα και την ίδια του τη ζωή.

Ο Ορέστης μαγεύεται από αρώματα και γεύσεις. Γίνεται σεφ, ταξιδεύει σε μέρη μακρινά αναζητώντας ένα κοχύλι και κάτι μάτια. Μάτια βυζαντινά. Όσπου ανακαλύπτει την αγάπη.

Μια γυναίκα ανάμεσα σε δύο άντρες, παθιασμένοι έρωτες, έρωτες-φωτιά. Συγκλονιστικές ανατροπές και κατάσκοποι. Γευστικά ταξίδια στις μυρωδάτες γωνιές της Γης κι αρώματα πολύτιμα που αποκαλύπτουν κρυμμένα μυστικά.

Ένα μυθιστόρημα κεντημένο με την αλμύρα της αγάπης, που βουτάει σε μια θάλασσα-φωτιά, στην αθωότητα των παιδικών χρόνων, στον ρομαντισμό της εφηβείας αλλά και στη «μαγική» βοήθεια: τη δύναμη της ψυχής.

*Γιατί η γλώσσα της καρδιάς δεν έχει ανάγκη από λέξεις,
είναι γραμμένη στα μάτια.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-1905-3

9 786180 119053

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 19306

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η